

Studie
**K3NC2R1
HUS4T**
DR

Torsdag 22. april kl. 19:30
Koncerthuset, Koncertsalen

Rising stars

Dirigent: Ariel Zuckermann

Solist: Dejan Lazić, klaver

DR
Symfoni
Orkestret

09/10

Koncerthuset
Klassisk Sæson

DR

TORS DAGSKONCERT

Torsdag 22. april
2010 kl. 19.30

DR SymfoniOrkestret

Dirigent:

Ariel Zuckermann

Solist:

Dejan Lazić

Koncertmester:

Johannes Søe Hansen

Koncerten sendes direkte i
P2 og genudsendes:
23. april kl. 16 (DR Klassisk)
25. april kl. 9 (DR Klassisk)
25. april kl. 13 (P2)

Der er koncertintroduktion
kl. 18.30-19.00 i koncert-
salen med aftenens P2-vært,
Jørgen Hansen, der fortæller
om koncertens program og
interviewer medvirkende fra
koncerten

Robert Schumann (1810-56)**Ouverturen til Manfred, op. 115 (1848-49)**

Varighed: ca. 11'

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)**Klaverkoncert nr. 23, A-dur, KV 488 (1786)**

I. Allegro

II. Adagio

III. Allegro assai

Varighed: ca. 27'

Pause ca. 20.15

Antonín Dvořák (1841-1904)**Symfoni nr. 5, F-dur, op. 76 (1875)**

I. Allegro ma non troppo

II. Andante con moto

III. Scherzo. Allegro scherzando

IV. Finale: Allegro molto

Varighed: ca. 40'

"Aldrig før har jeg givet mig hen til en komposition med så stor kærlighed og energi," sagde Schumann om sit arbejde med musikken til dramaet Manfred. Og efter Schumanns målestok betød det ikke så lidt, for han arbejdede altid med en manisk begejstring for sit stof.

Robert Schumann (1810-1856)
Ouverturen til Manfred, op. 115 (1848-49)

Af Jens Cornelius

Manfred er et læsedrama fra 1817, skrevet af den forguede engelske digter Lord Byron. Det er en ærkeromantisk historie, hvor den plagede, følsomme helt Manfred i en alvorlig livskrise tumler med store skyldfølelser. Schumann var helt bogstaveligt rørt til tårer over Lord Byrons tekst. "Da han ville læse digtet højt for mig under fire øjne, fik han pludselig en klump i halsen. Tårerne randt ham i øjnene, og han blev så berørt, at han ikke kunne læse videre," erindrede hans ven Wilhelm von Wasielewski.

Schumann var langt fra den første, der var dybt grebet af Byrons værker. Den aristokratiske englænders digte og romantiske livsførelse vakte stort påstyr i første halvdel af 1800-tallet, og man talte ligefrem om 'byronisme' som stilart. Byron var indbegrebet af en kunstnerisk, stormfuld sjæl. "Mad, bad and dangerous to know", blev han karakteriseret som af en sine adelige elskerinder.

Lord Byrons Manfred er tynget af skyld over et kærlighedsforhold, han afbrød. Han har forsøgt selvmord ved at styrte sig ud fra en klippetop, men han blev forhindret af en jæger. Nu sidder han alene tilbage på sit slot i bjergene og grubler over de mulige udveje.

I sin dybe fortvivelse vækker han en hærske af forskellige gespenster og ånder, der træder frem. Også pigen, han forlod, viser sig i et syn og fordømmer ham. Til slut finder Manfred en form for fred i døden, men selv dér er han alene, afvist af kristenheden. Schumann har utvivlsomt fundet et billede af sig selv i beskrivelsen af Manfred. Schumann befandt sig også på grænsen mellem gal og genial, og meget af sit liv følte han sig på toppen af en klippe – vidtskuende og højt hævet, men samtidig udsat

• Også i Danmark var man begejstrede for Lord Byron. Den første oversættelse af *Manfred* udkom allerede i 1820, bare to år efter at bogen var udkommet i England. Oversætteren var en af de få danskere, der dengang beherskede et ordentligt engelsk, søofficeren og digteren Peter Wulff (1774-1842).

og isoleret. *Manfred* inspirerede mange malere og komponister. Tjajkovskij skrev en timelang *Manfred*-symfoni, mens Schumann skrev musik til en teateropførelse af dramaet. I alt 15 stykker og en ouverture blev det til: Korstykker, mellemspill, arier og ikke mindst melodramaer, dvs. baggrundsmusik til recitation.

I dag spiller man som regel kun ouverturen, som er et af Schumanns bedste orkesterstykker. Det var Schumann også selv klar over – han kaldte ouverturen for 'et af sine raskeste børn'. På ægte, højromantisk vis har ouverturen forbindelse til det efterfølgende drama på scenen, samtidig med at det er abstrakt musik, der fungerer uden 'handling'.

Ouverturen er fuld af uhyggelige effekter. Den begynder med grublende, sære akkorder, der løfter musikken væk fra den kendte verden. Det er i Manfreds slotstårn på klippen, man befinder sig, og her er livet ikke let. Efterhånden stiger tempoet, og ouverturens hurtige del går i gang. Den har to temaer: Et rastløst 'Manfred-tema' og et kærlighedstema, der fortæller om de idealistiske følelser for den pige, han har forladt. Tankerne sætter musikken i oprør, og ouverturen udvikler sig dramatisk. Først til sidst falder den til ro, ikke med et trøstens ord, men med en tilbagevendende til udgangspunktet.

Mozart var efter alle vidneudsagn at dømme en eventyrlig god pianist. Det talent, han havde for at komponere for klaver, må have bygget på en helt eminent beherskelse af instrumentet. Ikke bare har han været teknisk virtuos, han har også kunnet få klaveret til at klinge med alskens udtryk, lige fra det kælnende til det dæmoniske.

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)
Klaverkoncert nr. 23, A-dur, KV 488 (1786)

Af Jens Cornelius

Mozarts 23. Klaverkoncert er nok hans mest poetiske. Det er musik, som gør én blød om hjertet. Meget af sin specielle karakter har koncerten fra orkesterbesætningen, som er uden de sæd-

vanlige 'hårde' trompeter og pauker. Til gengæld bruger Mozart to klarinetter. Det var dengang et helt nyt instrument, og Mozart havde ikke brugt dem i sine klaverkoncerter før den forudgående koncert nr. 22. Herefter bruger Mozart klarinetterne i mange af sine sene værker, der ofte har en blød og melankolsk karakter.

Brugen af klarinetterne bandt af tekniske årsager Mozart til nogle få hovedtonearter. En af dem er tonearten A-dur, som for ham var meget tvetydig. Hans værker i A-dur balancerer ofte mellem det lykkelige og det melankolske, og det bidrager klarinetternes bløde, menneskelige klang yderligere til. Omvendt kan klarinetterne give musikken en hjertelig glæde, fx i de boblende skalaløb, som man kan høre i klaverkoncertens sidstesats.

1. sats er på overfladen skønhed og idyl. En mild og helt igennem perfekt harmoni hviler over musikken – indtil Mozart begynder at løfte bagtæppet op i et hjørne af scenen for at lade os kigge om bagved. Det sker i de raffinerede, men pludselige skift fra dur til mol, eller når han afbryder en frase lidt tidligere end beregnet for at indskyde en eftertanke.

I den langsomme andensats kammer musikken helt over i melankoli. Det er en af Mozarts allersmukkeste satser, og i den vuggende taktart 6/8 bliver det bedrøvede ufatteligt skønt. Satsens begyndelse og afslutning er i fis-mol (en toneart, der meget sjældent bruges af Mozart), mens A-duren kigger frem i mellemstykket og giver en kortvarig trøst. Klaverets stemme er forenklet, og det forstærker intensiteten. Man smelter, når pianisten på det følelsesmættede højdepunkt til sidst i satsen spiller de melodiske spring med bare én finger i hver hånd.

Den langsomme sats er nærmest en opera-arie for klaver, og det er ikke uinteressant, at Mozart skrev 23. Klaverkoncert samtidig med at han komponerede sin måske allerbedste opera, *Figaros bryllup*. På det tidspunkt fornemmede han, at hans drøm om at leve som fri, uafhængig komponist i Wien var ved at gå i opfyldelse. Desværre gik det stik modsat. Det viste sig, at 23. Klaverkoncert (og i endnu højere grad den tragiske nr. 24) slet ikke var den slags musik, det konservative publikum i Wien ville høre.

Dybsindigheder og sjælfuldhed mente man ikke hørte hjemme i en klaverkoncert. Til gengæld var det netop de kvaliteter, som gjorde, at Mozarts klaverkoncerter overlevede deres samtid.

• I Danmark er Mozarts 23. Klaverkoncert næsten lige så berømt som "Elvira Madigan"-koncerten (nr. 21). Nr. 23 bliver nemlig brugt i tv-serien *Matador*, hvor Elisabeth Friis – spillet af Helle Virkner – sætter sig ved klaveret og begynder på den langsomme sats, når hun er trist. "Elisabeth Friis"-koncerten er måske et tilnavn, der har fremtiden for sig?

Hvor mange andre wienerklassiske værker få årtier senere fremstod overfladiske og tynde, har alle tidsaldre kunnet genfinde deres hjerte og smerte i værkerne af Mozart. Efter mere end 200 år har musikken stadig ikke mistet sin evne til at berøre lytteren.

Den tjekkiske slagtersøn Antonín Dvořák havde lang vej at gå, før han endte som anerkendt komponist, professor og æresdoktor. Han havde komponeret utallige værker, inden han for første gang fik sin musik spillet og udgivet. Og pludselig tog det så fart – med det resultat, at værkerne fra hans unge år blev overset.

Antonín Dvořák (1841-1904)
Symfoni nr. 5, F-dur, op. 76 (1875)

Af Jens Cornelius

Af Dvořáks ni symfonier er det i praksis kun nr. 8 og 9, der spilles. Af og til nr. 7 og en sjælden gang nr. 6. Symfonierne nr. 1-5 er på trods af Dvořáks verdensberømmelse stort set ukendte for verdens musiklyttere. De to første af symfonierne udkom endda først på tryk, 100 år efter at de var blevet skrevet.

Dvořáks far var slagter og amatørmusiker på folkemusikinstrumentet citer. Han opdagede tidligt, at hans ældste søn Antonín havde et overraskende musikalsk talent. I stedet for at komme i slagterlære blev han derfor sendt hjemmefra for at studere sprog og musik. Det gik så godt, at Dvořák allerede som 16-årig kom videre til hovedstaden Prag, hvor han begyndte at studere til organist og fik arbejde som bratschist i et symfoniorkester.

Dvořáks egen musik var der ikke nogen, der fik at høre. Først da han som 30-årig sagde op i orkestret til fordel for en fast organiststilling, sprang han ud som komponist. Da havde han allerede skrevet flere strygekvartetter og orkesterværker, og han arbejdede på sin første opera. Nu gik det til gengæld stærkt. I 1875 skrev han en hel stribe store værker, bl.a. den senere så po-

pulære Stryger-serenade og 5. Symfoni. Samtidig brændte han bunkevis af tidlige kompositioner, som han ikke længere syntes levede op til standarden.

I 1877 fik Dvořák sit egentlige gennembrud, da hans tyske kollega Brahms overtalte sin forlægger til at udgive Dvořáks uimodståelige *Slaviske danse* - 'pikante' var det ord, Brahms brugte om dem. Dansene blev en eksplosiv succes i Centraleuropa, og Dvořák blev overstrømmet af bestillinger på nye værker. Han skrev og fik udgivet to nye symfonier, nr. 6 og 7, men nr. 1-5 lå stadig hen. Til sidst accepterede forlæggeren at udgive 5. Symfoni, hvis Dvořák ændrede dateringen, så publikum ville tro, at det var et nyt værk og ikke et ældre.

5. Symfoni er en meget charmerende og melodøs sommersymfoni, fuld af smukke, landlige billeder. Dvořák skrev den på bare seks uger, lettet og inspireret af at have fundet sin egen personlige tone. Mange af hans første værker var påvirket af den tyske musik, han havde spillet i teaterorkestret, men 5. Symfoni lyder som den Dvořák, der tog Europa med storm. Det er original og ubunden musik med tydelige farver af folkemelodier. Samtidig opfylder musikken de tekniske udfordringer ved et stort orkesterværk. Det er en komplet symfoni, hvor hver sats har sin egen karakter og alligevel danner en helhed.

• Der er stadigvæk store dele af Dvořáks produktion, som ikke opføres uden for Tjekkiet. Det gælder især hans ikke færre end 10 operaer. Kun operaen *Rusalka* (bygget over H.C. Andersens eventyr *Den lille havfrue*) hører til det internationale repertoire. Det er fra den opera, den populære *Rusalkas sang til månen* stammer.

Dvořák var altid meget gavmild med sine melodiske idéer. Hvor andre komponister må kæmpe for at finde på temaer, der kan bære, har Dvořák så mange i ærmet, at han kan strø dem til højre og venstre. Det var netop et af de træk, publikum fandt så forfriskende. Dvořák var ikke-akademisk og aldrig kedelig.

Også på andre måder er symfonien uortodoks. Dvořák laver en elegant forbindelse mellem den langsomme 2. sats og den hurtige 3. sats ved uventet at skubbe en langsom indledning ind foran tredjedsatsens danserytmer.

I sidste sats begynder han ikke som forventet i symfoniens hovedtoneart F-dur, men i a-mol, som også blev brugt i 2. satsen. Først efter en stormfuld begyndelse i mol havner Dvořák det ventede sted i dur. Og som afslutning binder sidste sats en smuk sløjfe på symfonien med en fejende reprise af det landlige tema, som indledte symfonien i 1. sats.

Dirigent

Ariel Zuckermann

.....
• Aftenens dirigent erstatter Krzysztof Urbanski, der desværre blev forhindret pga. det internationale flyveforbud, forårsaget af den islandske vulkanskyl.
.....

Israelsk-fødte Ariel Zuckermann begyndte sin musikalske løbebane som fløjtenist og var elev hos mestrer som Paul Meisen og András Adorján. Han opnåede endda at vinde en række internationalt anerkendte konkurrencer, før han fik interesse for orkesterdirektion og blev optaget på Kungliga Musikhögskolan i Stockholm.

I Stockholm studerede han blandt andre hos legendariske Jorma Panula og siden hos Bruno Weil på Musikhochschule München, hvorfra han afsluttede sine studier i 2004. Kort efter blev han udnævnt som chefdirigent for Georgiens Kammerorkester og blev desuden ansat som assisterende dirigent for Iván Fischer hos det legendariske Budapest Festival Orkester.

I slutningen af 2007 modtog Ariel Zuckermann flotte anmeldelser efter en succesfuld debut hos Det tyske Symfoniorkester i Berliner Filharmonien og siden har han haft engagementer hos så fine ensembler som Ungarns Nationale Filharmoniske Orkester, Münchner Rundfunkorkester og Wiens Radiosymfoniorkester.

Solist

Dejan Lazić

Af Jens Cornelius

• Dejan Lazić var som barn et ægte vidunder: Han vandt konkurrencer både som pianist og klarinettist, og han komponerede sine første værker som 10-årig. Sin første plade indspillede han som 13-årig. Det var Mozarts Klarinetkoncert og Klaverkoncert nr. 14, hvor han var solist i begge værker.

Den østrigske pianist Dejan Lazić er født i Kroatiens hovedstad Zagreb. Som dreng flyttede han med sin familie til Salzburg, hvor han begyndte sine studier på det hæderkronede musikkonservatorium Mozarteum. De seneste år har Dejan Lazić markeret sig som en af sin generations mest originale pianister – “en begavet musiker fuld af idéer og evnen til at udføre dem med overbevisning”, skrev verdens førende musiktidsskrift, Gramophone.

Dejan Lazić har optrådt i både Europa, Nord- og Sydamerika, Australien og Asien. I denne koncertsæson har han turneret med det fremragende Australske Kammerorkester og været solist hos orkestre lige fra Tyskland til Brasilien og Tokyo. Koncerten i aften med DR SymfoniOrkestret er hans første besøg i Danmark.

Mange orkestre og dirigenter ønsker at optræde med Dejan Lazić. Han har turneret med Budapest Festival Orkester, der er et af verdens bedste symfoniorkestre, og han har optrådt med Philharmonia Orkestret i London, Atlanta Symfoniorkester og Rotterdam Filharmonikerne.

Ved siden af sin koncertkarriere har Dejan Lazić i år optrådt solo over hele Europa, og han er også vild med at spille kammermusik. Han optræder regelmæssigt med blandt andre cellisten Pieter Wieselwey og violinisten Benjamin Schmid, med hvem han har indspillet roste cd'er for det hollandske plademærke Pentatone.

I denne vinter udkom Dejan Lazić' hidtil mest bemærkelsesværdige cd, hvor han er solist i Brahms' Violinkoncert, som han selv har arrangeret om for klaver og orkester. Lazić er nemlig også komponist og har skrevet værker for både klaver, orkester og kammerbesætninger.

**22.-28.
April
2010**

P2 Koncerten

hver aften
kl. 19.00

DR

DAB radio

P2

**Torsdag 22.4.
19.30**

Torsdagskoncert med unge stjerner

- direkte fra Koncerthuset. Schumann: Manfred, ouverture.
Mozart: Klaverkoncert nr. 23. Dvorák: Symfoni nr. 5.
Dejan Ladic, klaver. DR SymfoniOrkestret. Dirigent: Krzysztof Urbanski

**Fredag 23.4.
20.00**

Myung-Whun Chung og Ravel i Paris

- direkte fra Salle Pleyel. Ravel: Rapsodie espagnole. Ravel: Klaverkoncert, G-dur.
Musorgskij/Ravel: Udstillingsbilleder.
Roger Muraro, klaver. Det franske Radiofilharmoniske Orkester. Dir. : Myun-Whun Chung

**Lørdag 24.4.
19.00**

Puccini: Tosca fra The Met

- direkte fra Metropolitan Operaen i New York
Bl.a. Karita Mattila, Marcelo Alvarez og Juha Uusitalo. Metropolitan Operaens Kor og Orkester. Dirigent: James Levine

**Søndag 25.4.
19.30**

Kabaret

Richard Strauss/Franz Haszenhör: Till Eulenspiegel – einmal anders!
Schönberg: Die Eiserne Brigade. Fuzzy: Rangerspor i natten. Kabaretsange.
Helene Gjerris, mezzo. Esbjerg Ensemble.(Vestjysk Musikkonservatorium 21. april)

**Mandag 26.4
20.05**

Koncert fra Finland

Rakhmaninov: Klaverkoncert nr. 4. Robert Schumann: Symfoni nr. 4.
Kajja Saariaho: Laterna Magica. | Det finske Radiosymfoniorkester. Dirigent: Sakari Oramo. Nikolaj Lipinski, klaver (Finlandia Hallen, Helsingfors, 21.april)

**Tirsdag 27.4.
19.30**

Det Kgl. Kapels Kammerorkester

Ives: The Unanswered Question. Sjostakovitj: Klaverkoncert nr. 2.
Schubert: Symfoni nr. 4, Den tragiske.
Peter Jablonski, klaver. Det Kgl. Kapels Kammerorkester. Dirigent: Andreas Stoehr.
(Koncerthuset, DR-Byen 25. april).

**Onsdag 28.4.
19.30**

DiamantEnsemblet

Joseph Rheinberger: Nonet. Schumann: Strygekvartet. Mendelssohn: Strygeoktet.
Diamant Ensemblet. (Diamanten 20. april).

1. Violin

Johannes Søe Hansen
Jan Rohard
Anders Fog-Nielsen
Helle Hanskov Palm
Anders Jonsson
Per Friman
Alexandre Zapolski
Camilla Sand Kjeldsen Fogh
Elizabeth Jane Jones
Sarah McClelland
Sabine Bretschneider
Sophia Bæk
Ilia Bilet
Arne Balk-Møller
Trine Yang Møller
Helena Rondin

2. Violin

Staffan Rejle
Tue Lautrup
Bodil Kuhlmann
Ludmilla Spektor
Luciano de Renzo
Julie Meile
Marianne Bindel
Morten Dulong Jensen
Andrea Rebekka Alsted
Hedvig Oftedahl
Julie Fontenay
Jakob Elmedal
Ingegerd Deckert
Line Fredens

Bratsch

Claus Myrup
Dmitri Golovanov
Gunnar Lychou
Per Nørby Hansen
Flemming Lave
Ulla Knudsen
Carina Andersson
Michail Dolgin
Kristian Fogh
Astrid Christensen
Janne Ahveninen
Anne Søren

Cello

Henrik Dam Thomsen
Carsten Tagmose
Inger Guldbrandt Jensen
Nils Sylvest Jeppesen
Vanja Louro
Mats Larsson
Birgitte Øland
Johan Krarup
Peter Morrison
Karin Dalsgaard

Kontrabas

Michał Stadnicki
Joel González
Gerrit Hamacher
Michael Dabelsteen
Henrik Schou Kristensen
Ditlev Damkjær
Mads Lundahl Kristensen
Katharina Richter

Fløjte

Ulla Miillmann
Jens Boje Hansen

Obo

Andreas Fosdal
Ulrich Ortmann

Klarinet

Jørgen Misser Jensen
Søren Elbo

Fagot

Audun Halvorsen
Jens Tofte-Hansen

Horn

Lasse Mauritzen
Henning Hansen
Thorbjørn Gram
Leif Lind
Per McClelland Jacobsen
Jakob Arnholtz

Trompet

Bo Fuglsang
Karl Husum
Christer Nilsson

Basun

Jesper Juul Windahl
Brian Bindner

Basbasun

Thomas Dahlkvist

Pauke

Christian Utke Schiøler

Slagtøj

Gert Sørensen

K3NC2R1 HUS4T

DR

DR Musik

DR Byen

Emil Holms Kanal 20

0999 København C

Tlf.: 35 20 30 40

e-mail: rso-rk@dr.dk

Musikchef

Leif Lønsmann

Orkesterchef

Ole Bækhøj

*DRs ensembles virksomhed er muliggjort
gennem støtte fra blandt andre:*

Augustinus Fonden

Beckett-Fonden

Bikubenfonden

Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens Legat

FrederiksbergFonden

Knud og Dagny Gad Andresens Fond

Nordea Danmark

Hvor, hvad og hvordan i Koncerthuset

Garderobe

Overtøj og større tasker skal af sikkerhedsmæssige hensyn afleveres i garderoben i foyeren. Man kan enten aflevere sit overtøj i en ubemandet garderobe uden betaling, eller man kan for 20 kroner aflevere sit overtøj i en bemandet garderobe. Har man ikke kontanter med, kan man købe en garderobe-bon i baren for 20 kroner.

Toiletforhold

Der er i alt 58 toiletter i Koncerthuset, herunder 4 handicaptoiletter.

I niveau -1 findes toiletterne v. elevatoren ved Studie 4. I niveau +1 findes toiletterne i den nordlige ende af den store foyer. Endvidere findes der toiletter på

3. niveau v. parterre-indgang (mod øst) og på 4. niveau ved Orkester A-indgang til Koncertsalen.

Forudbestilling af pausedrink

HUSK at du kan springe køen til baren over i pausen - bestil og forudbetal din drink i baren før koncerten. Så venter den på dig i pausen.

Pause

Pausen varer 30 minutter, og vi ringer nu ind 10 - 7 - 5 minutter, før dørene lukker til salen.

Til og fra Koncerthuset

Du kan læse mere om transport og parkering på dr.dk/koncerthuset/omkoncert-huset/foerkoncerten. Her kan du også læse mere om tilgængelighed for publikum med nedsatte funktioner.

DR

www.dr.dk/koncerthuset
www.dr.dk/drso